

Neova AB har analyserat Naturvårdsverkets rapport

”Redovisning av regeringsuppdrag M2015/03518/Nm
avseende Torvutvinningens och torvanvändningens klimat-
och miljöpåverkan”

Denna skrift utgör underlag för det remissvar som Neova kommer att skicka in.

Innehåll

Inledning.....	3
Sammanfattning av Underlag Neovas remissvar	4
Ensidig information	4
Naturvårdsverket använder olika metoder för att beskriva klimatpåverkan från torv och trä vid förbränning.....	4
Naturvårdsverket missar att vi får dubbla utsläpp om vi inte använder dränerad torv	4
Naturvårdsverket jämför missvisande torv med fossilt.....	4
Konsekvenser av förslagen	5
Arbetsstillfällena i glesbygd går förlorade	5
Sänkt verkningsgrad i värmeverk	5
Ökad antibiotikaanvändningen inom jordbruket.....	5
Sänkt kvalitet på odlingsjord	5
Markägare förlorar inflytande över sin egen mark	5
Synpunkter på Naturvårdsverkets förslag.....	6
Genomgång av Naturvårdsverkets rapport område för område	7
Kapitel 1 Inledning.....	7
Kapitel 2 Bakgrund	7
Kapitel 2.3.....	7
Kapitel 3 Torvens klimat- och miljöpåverkan	8
Kapitel 3.4 Slutsatser kring torv och klimat.....	9
Kapitel 4 Naturvårdsverkets överväganden och förslag	9
Kapitel 4.1 Lokaliseringsprövning.....	9
Kapitel 4.2 Övriga prövningsfrågor.....	10
Kapitel 4.3 Efterbehandling.....	10
Kapitel 4.4 Ekologisk kompensation.....	11
Kapitel 4.5 Energipolitiska styrmedel.....	11
Kapitel 4.6 Styrmedel för odlings- och strötorv	13
Kapitel 4.7 Kunskapsbehov.....	13
Kapitel 4.8 Författningsförslag	14
Kapitel 5 konsekvenser.....	14

Inledning

Neova ifrågasätter starkt rapportens beskrivningar, analyser och slutsatser på bärande områden vilket också medför att förslagen till stora delar ifrågasätts eller förkastas.

Genom att rapporten utelämnar viktiga fakta, insikter, statliga riktlinjer och helhetsperspektivet så kan stora delar av rapporten inte ligga till grund för beslut.

Rapporten vill med ensidig fakta och utelämnande av fakta uppnå det förutbestämda syftet; ”att föreslå hur torvutvinningens negativa inverkan på måluppfyllelsen kan minska”. Genom att endast utgå från att minska den negativa inverkan, istället för att uppnå så positiv total inverkan som möjligt, skapas ensidighet i rapporten.

Motsägelsefulla påståenden som att torv inte är förnybart samtidigt som man föreslår odling av torv (vitmossa) eller ”Efterbehandling till torvbildande myr” används också.

Hade alla relevanta fakta och insikter tagits med hade bilden av torvutvinningens bidrag avseende klimat- och miljöpåverkan, särskilt med avseende på miljö kvalitetsmålen ”Begränsad klimatpåverkan och Myllrande våtmarker”, resulterat i andra slutsatser.

Av rapporten framgår att ”Naturvårdsverket bedömer att konsekvenserna för olika aktörer som en följd av lagda förslag blir begränsade”. Det kan bara den som inte känner till hur en marknad med kunder fungerar komma fram till.

Blir det här och kommande förslag som nämns i rapporten verklighet finns det ingen marknad inom en mycket snar framtid.

Att i framtiden kunna starta upp igen är en omfattande och långsam process, insikten om vilket arbete, kompetens, tekniker som krävs saknas helt i rapporten.

För den som vill veta mer om fakta, lagar, förordningar och beslut har Neova gjort en genomgång av rapporten genom att stämma av mot gällande regelverk och vilka konsekvenser förslagen får tillsammans med alternativa beslutsförslag. Dessa skall dock ses som möjliga vägar snarare än som färdiga förslag.

Sammanfattning av Underlag Neovas remissvar

I detta avsnitt ges först exempel på ensidig information ur Naturvårdsverkets rapport, därefter påpekas vilka konsekvenser förslagen kan få och sist lämnas övergripande synpunkter på de olika förslagen ur rapporten.

Ensidig information

Rapporten utgör inte ett opartiskt beslutsunderlag då den presenterar information på ett för torv ensidigt negativt sätt. Nedan presenteras ett par exempel.

Naturvårdsverket använder olika metoder för att beskriva klimatpåverkan från torv och trä vid förbränning.

Både torv och trä genererar koldioxid i nästintill lika mängd vid förbränning.

Genom att använda olika beräkningsmetoder för koldioxid från torv och trä får man det att framstå som att koldioxid från torv bidrar till att förstärka växthuseffekten i högre grad än samma mängd koldioxid från trä.

Koldioxid från förbränning av trädbränslen framställs som att den inte reflekterar något solljus alls och därmed inte bidrar till växthuseffekten. Naturligtvis reflekterar all koldioxid lika mycket solljus oavsett om den kommer från trä, torv eller kol.

Naturvårdsverket missar att vi får dubbla utsläpp om vi inte använder dränerad torv

Torvmark som redan är dränerad för tex. skogs- eller jordbruk utsöndrar varje år växthusgaser i en omfattning som är större än all inrikestrafik.

Om dränerad torv ersätts med något annat bränsle som släpper ut koldioxid när det förbränns, samtidigt som den dränerade torven ligger kvar och läcker växthusgaser, får vi dubbla utsläpp.

Genom att inte ta med effekten av utsläppen från både:

- torvens substitut och
- dränerad torv som ligger kvar och läcker

ges en ensidig bild av torvens klimatpåverkan.

Naturvårdsverket jämför missvisande torv med fossilt

För att något ska klassas som fossilt ska det vara bevarat för oöverskådlig framtid.

Den dränerade torven är inte bevarad för oöverskådlig framtid eftersom den hela tiden omvandlas till växthusgaser. Alltså är det missvisande att jämföra dränerad torv med fossila material.

Konsekvenser av förslagen

Om förslagen i Naturvårdsverkets rapport blir verklighet kommer miljö, ekonomi och klimat att drabbas. Störst negativ effekt skulle förslagen om energiskatt och slopad rätt till elcertifikat ha. Att kraftigt minska torvutvinningen i Sverige skulle även betyda att vi avstår från att dra nytta av en hållbar inhemsk resurs som varje år växer till mer än vi skördar. Här nedanför beskrivs några av de negativa effekter minskad torvutvinning skulle leda till.

Arbetsstillfällena i glesbygd går förlorade

Torvbranschen skapar långvariga arbetsstillfällena på de platser i landet där de behövs - på landsbygden. Torvtäkterna sysselsätter maskinförare, mekaniker, driftledare samt personer verksamma inom transport och väghållning. Räkna med att cirka 1200 heltidsanställningar och cirka 2500 enklare säsongsanställningar snabbt försvinner. De arbetsstillfällena som indirekt skapas ska inte heller glömmas bort. Handel, restaurang, service som post och apotek samt bensinmackar får minskat kundunderlag om torvtäkterna tvingas bort.

Sänkt verkningsgrad i värmeverk

Utan torv som inblandning i träbränsle ökar beläggningar i de värme- och kraftvärmeverks pannor som idag använder torv. Effekten blir att mer bränsle måste användas vilket leder till större utsläpp av koldioxid.

Dessutom minskar elproduktionen kraftigt när beläggningarna i pannan ökar och Sverige skulle behöva importera mer el som i värsta fall producerats i kolkraftverk.

Ökad antibiotikaanvändningen inom jordbruket

Torv fyller en viktig antiseptisk funktion i djurhållningen när den används som strö. Med sin antiseptiska förmåga kan torven hindra klövsjukdommar från att bryta ut i stallar och påskynda läkningsprocesser. Det finns idag inget annat strömaterial som har torvens unika förmåga att bidra till en sund arbetsmiljö i stallar och ge djuren ett hälsofrämjande underlag. Om den svenskproducerade torven försvinner som strömaterial kan man anta att torvimporten kommer öka liksom antibiotikaanvändningen.

Sänkt kvalitet på odlingsjord

Torv utgör ca 80-90 procent av innehållet i en säck planteringsjord liksom i yrkesodlarnas odlingsjord. Det gör den på grund av sina goda egenskaperna att hålla vatten och högeffektivt binda näringsämnen. Innan tillsatser är torven så gott som bakteriefri.

Det finns idag inget annat substrat som som kan leva upp till de egenskaper som torven har och som kan vara en lika bra bas för det stora behov av odlingsjord som finns. Om torvutvinningen minskas eller helt upphör skulle detta få stora konsekvenser för alla odlare.

Markägare förlorar inflytande över sin egen mark

Stora ytor dränerad torvmark är impediment (ej produktiv mark) och kan inte användas till vare sig produktivt skogsbruk eller jordbruk.

Genom att utnyttja impediment för torvbruk får markägaren ersättning för den torv som skördas och med efterbehandling till skog får markägaren en produktiv markyta. Utan ett aktivt torvbruk kommer stora ekonomiska värden att gå förlorade för markägare.

Synpunkter på Naturvårdsverkets förslag

Naturvårdsverkets förslag att avveckla elcertifikat för torv och införa koldioxidskatt strider mot riktlinjerna i *del*s riksdagens beslut om elcertifikat 2004, *del*s riksdagens energipolitiska beslut år 2009. I dessa ställningstaganden från regering och riksdag accepterades att torven skulle kunna spela en viktig roll som komplement till trädbränslen. Vidare bortser man från att EU 2003 godkände att torv fördes till systemet med elcertifikat för att minska kolanvändningen och för att medverka till uppnåendet av målen i dåvarande kraftvärmedirektivet (public support N 294/2003 - Sweden).

Vi anser därför att verkets förslag på det energipolitiska området går stick i stäv mot riksdagens tidigare beslut om elcertifikat och elcertifikat samt EUs ställningstaganden rörande elcertifikat, förutom att som tidigare sagts vara byggda på ensidig information och få allvarliga konsekvenser för Sveriges miljö och ekonomi.

En samlad bedömning av verkets förslag är att det kan få konsekvensen att minska och på sikt fasa ut torven ur energisystemet och som produkt inom odlingstorsvssektorn. Det sker inte i första hand genom ändringar i främst MB utan genom en successiv skärpning av verkets prövningsriktlinjer som försvårar möjligheterna att få tillstånd till torvtäkt samt införandet av straffskatter. Verket synes eftersträva en kraftig minskning av torvbruket som redan nu har minskat kraftigt.

I motsats till verkets beskrivning anser vi att torvbruket svarar upp mot högt ställda krav på miljö- och klimatanpassning och att det finns en odiskutabel nytta med att använda torv som ett komplement till trädbränsle i energisystemet. Vidare nedvärderar man torvens roll som produkt för energi- och odlingsändamål vilket torde vara ställt utom alla tvivel.

Sammanfattningsvis är Neova beredd att verka för att

- i fortsättningen rikta torvbruket i första hand mot redan dikade torvmarker,
- föra en diskussion om hur klimatet kan vägas i en samlad bedömning av val av plats
- överväga alternativa lokaliseringar för att finna mest lämplig lokalisering av torvtäkt,
- i samverkan med myndigheterna och andra aktörer pröva frågan om kompensation om kostnaderna är rimliga,
- använda torv i första hand i samband med sameldning med trädbränsle för att uppnå en ökad effektivitet

Torven har därför en viktig funktion för att uppfylla de riktlinjer som finns i den energipolitiska uppgörelsen från juni 2016 som särskilt lyfter fram ökad flexibilitet i den framtida energianvändningen.

Vi anser sammanfattningsvis att regeringen och riksdagen bör slå fast att torv har en viktig roll att spela i energisystemet som ett komplement till trädbränsle i linje med riksdagens energipolitiska beslut år 2005. Regeringen bör tydliggöra detta för olika aktörer på ett sätt som innebär ett avbrytande av den nuvarande negativa trenden och en nivå som svarar mot riksdagens beslut från 2009. I detta sammanhang bör en samlad bedömning ske av torvens nytta från energisynpunkt och de konsekvenser det kan få från klimatsynpunkt.

Vi anser därför att torv inte bör bestraffas med en skatt enligt NVs förslag och anser dessutom att bör torv fortsätta ingå som ett stödberättigat bränsle i elcertifikatsystemet.

Genomgång av Naturvårdsverkets rapport område för område

I detta avsnitt lämnas synpunkter på de olika delarna i Naturvårdsverkets rapport.

Kapitel 1 Inledning

Det bör påpekas att i rapportens uppdrag ingår ”att föreslå hur torvutvinningen negativa inverkan på måluppfyllelsen kan minska” med syftning på måluppfyllelse av miljökvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och Myllrande våtmarker.

Uppdraget kan liknas vid uppdraget att minska den negativa påverkan av att äta hälsosam mat, vilket rimligtvis uppnås genom att äta ohälsosam mat istället för hälsosam mat. Den negativa påverkan från hälsosam mat har då försvunnit, även om den negativa effekten av att äta ohälsosam mat rimligen är större.

Detta skapar naturligt nog en del ensidighet i den fakta som presenteras.

Rapportens sammanfattning avslutas till exempel med att rapporten förespråkar höjda skatter på torv så att ”mer signalsäker styrning kan ske mot förnybara alternativ”. Men torvtillväxten i Sverige i dag är ca 20 miljoner kubikmeter och torvskörden mindre än 4 miljoner kubikmeter, det borde väl ses som både förnybart och hållbart?

Kapital 2 Bakgrund

Verket redovisar att torv är en organisk jordart som bildas genom ofullständig nedbrytning av främst växtmaterial i våt, syrefattig miljö. Torvens tillväxttakt är långsam. - - - (s.6). Av jordens samlade torvmarksareal finns ca 1,6% i Sverige. Sverige är därmed enligt verket ett världens torvmarkstätaste länder.

Ett viktigt skäl till att torven har förlorat i konkurrenskraft (s.11) gentemot kol vid el- och värmeproduktion är att kol har befriats från CO₂-skatt vid sådan produktion. Det innebär att torv har förlorat i konkurrenskraft gentemot kol, trots ett torvens konkurrenskraft gentemot kol var ett av de viktigaste motiven från riksdagen och EU-kommissionen till att torv erhöll elcertifikat från 2004 (*prop. 2003/04:42 Torv och elcertifikat och EU-kommissionen, public support N 294/2003 - Sweden*).

Kapitel 2.1.5

Strötorv blandas upp med flis, spåm... Det framgår inte att torven säljs rent. Därmed undviker de att förklara torvens positiva egenskaper och bortser från att många använder ren torv och inte vill ha någon inblandning i stallströ pga. negativa effekter som inblandning har.

Kapitel 2.2.2.

Exportsiffran är i underkant.

Visste du

- att Sverige exorterade torv för ca. 170 miljoner kronor år 2015 och
- att exporten spås öka till 400 miljoner kronor år 2020?

I och med nya användningsområden och att produkterna utvecklas ökar behovet som leder till ökad export. NV har inte tillräckligt utrett framtiden för exporten av torv.

Kapitel 2.3

Enligt NV har frågan om klimatpåverkan av torvbruket inte införlivats fullt ut i lokaliseringsprövningen (s.12). Det förefaller vara en rimlig slutsats genom att regeringen, i prop. 2008/09:144 ansåg att betydelsen av lokaliseringsregeln i 2 kap 6§ MB var begränsad. Verket

framhåller att av 3 kap MB framgår de grundläggande bestämmelserna för hushållning med *klimat- och våtmarker (Neova kurs)*. Detta måste vara ett missförstånd - 3 kap MB innehåller *Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vattenområden*. Klimatfrågan regleras *inte* i detta kapitel och våtmarker nämns inte explicit i kapitlet men kan självfallet utgöra delar av markområden som omfattas av bestämmelserna i 3 kap.

En fråga som aktualiseras av verket i detta sammanhang är vilken reglering i Miljöbalken som finns för att hantera klimat avseende torvmark. Rubensson tar överhuvudtaget inte upp klimatfrågan i kommentarerna till *Miljöbalken, den nya miljöretten* fjärde upplagan 2008. Som påvisat ovan saknar den hänvisning verket gjort till 3 kap (*klimat och våtmark*) relevans eftersom detta kapitel *inte* hanterar klimat. Det enda lagrummet i MB där klimat uttryckligen nämns är i 6 kap 3§ där klimat nämns som en av de direkta och indirekta effekter som en MKB skall redovisa.

Det innebär enligt vår uppfattning att de riktlinjer för styrning av torvbruket som redovisas av verket på s.13 saknar uttryckligt stöd i lagstiftningen. Man bör betänka att lagstiftarens syfte med detta kapitel har varit att reglera areella mark- och vattenanvändningsintressen och inte klimat. Detta kapitel har i sin helhet överförs från dåvarande Naturresurslagen (NRL) som trädde i kraft i slutet av 1980-talet (se *prop. 1985/86:3 lag om hushållning med naturresurser m.m.*). För övrigt kan nämnas att vare sig 1 eller 2 kapitlet MB överhuvudtaget omnämner klimat. Det gäller för övrigt även bestämmelsen i lokaliseringsparagrafen i 2 kap 6 § MB där inte heller klimat omnämns.

Kapitel 2.3.5

Ekologisk kompensation. Varför ska torvbruket åläggas ett större ansvar för det än skogsbruket? Torvbranschen är liten men ska ändå bära hela lasset för skogsindustrins påverkan på ekologi?

Kapitel 3 Torvens klimat- och miljöpåverkan

Enligt rapporten bör man – allt annat lika - undvika (s.22) att lokalisera torvtäkter på icke skogsbevuxna marker. Det kan konstateras att hela prövningsprocessen är mycket komplex varför man bör hålla öppet för att utnyttja såväl skogsbevuxna som icke skogsbevuxna torvmarker. En rimlig strategi bör därför vara att hålla öppet för att även styra torvbruket till skogsbevuxna torvmarker med i första hand avverkningsmogen skog. En annan viktig omständighet är att näringsrika torvmarker medför störst klimatnytta eftersom utsläppen av växthusgaser i regel är större från sådana marker.

Enligt verket (s.34) är det viktigt att komma ihåg att även om en efterbehandling som görs för att gynna naturmiljön resulterar i en biologiskt rik miljö, så är den miljö som skapas inte ursprunglig. Att näringsfattiga, opåverkade myrar kan ha ett lägre antal arter än artificiellt skapade fågelsjöar är enligt verket inget argument för att det senare är att föredra. Det kan konstateras att den grundläggande frågan i detta sammanhang är vad som är *ursprunglig* vilket kan vara svårt att fastställa. I dag finns utomordentligt få områden som är ursprungliga. Att producera torv eller andra produkter för att tillgodose ett samhälleligt råvarubehov borde rimligen inte vara en nackdel om man vid restaurering kan skapa miljöer som kan hysa rika värden för biologisk mångfald. Syftet med att producera torv är inte primärt att *skapa våtmarker* utan att utvinna en nyttig produkt för samhället. Det goda får inte bli det bästas fiende.

Kapitel 3.2.2

Beläggen för att utsläppen ökar, minskar eller är på samma nivåer som tidigare när skörden bedrivs känns inte fullt genomarbetade. Eventuellt finns rapporter som säger att utsläppen minskar. Detta måste utredas bättre eller ses ur ett annat perspektiv.

Kapitel 3.3.1

Naturvårdsverket använder olika metoder för att beskriva klimatpåverkan från torv och trä vid förbränning.

Både torv och trä genererar koldioxid i nästintill lika mängd vid förbränning.

Genom att använda olika beräkningsmetoder för koldioxid från torv och trä får man det att framstå som att koldioxid från torv bidrar till att förstärka växthuseffekten i högre grad än samma mängd koldioxid från trä.

Koldioxid från förbränning av trädbränslen framställs som att den inte reflekterar något solljus alls och därmed inte bidrar till växthuseffekten. Naturligtvis reflekterar all koldioxid lika mycket solljus oavsett om den kommer från trä, torv eller kol.

Kapitel 3.4 Slutsatser kring torv och klimat

I Figur 15 visas att CO₂ från förbränning av torv skapar mer strålningsdrivning än att låta torven ligga och sakta läcka eftersom all CO₂ då frisläpps snabbare. Detta är ett typexempel på ensidighet i informationen då följande två aspekter inte beaktas:

1. Om inte torven används som bränsle måste något annat användas istället, strålningsdrivning av utsläppen från torvens substitut redovisas inte
2. Att förbränna en hel trädstam skapar rimligen också effekten att all CO₂ frisläpps snabbare, detta påpekas dock inte.

Kapitel 3.6 Påverkan på sociala och kulturella värden

Arkeologiska lämningar riskerar att förstöras om torvbruk sker enligt rapporten. Vi har uttalanden från arkeologer som säger att man tack vare torvbruket kan hitta lämningar från ända ner till äldre stenåldern (dvs. 8000 år bakåt). På grund av trovärdiga egenskaper så återfinns aldrig trämaterial i så välbevarat skick som just i en torvmosse. Torvbruket är skyddat att rapportera in fynd enligt lag. Vi bidrar till att forskning och arkeologin gör framsteg och kan öka sin kunskap.

Kapitel 4 Naturvårdsverkets överväganden och förslag

Kapitel 4.1 Lokaliseringsprövning

Regeringen bör klarlägga hur klimatfrågan skall hanteras i samband med prövning av lokalisering av torvtäkt. Naturvårdsverket lyckas inte klarlägga kopplingen mellan å ena sidan 6 kap. MB om att klimat skall behandlas i en MKB, kopplingen till bestämmelserna i 2 kap 6 § MB om lokalisering av täkter samt bestämmelserna i 3 kap. MB om avvägning mellan olika markanvändningsintressen. Vi anser att detta är en viktig fråga att belysa. Neova motsätter sig inte att frågan lyfts in i prövningen av torvtäkt. Samtidigt vill Neova understryka betydelsen av att 2 kap 7 § MB beaktas för att få en rimlig nivå på kraven på underlag rörande klimat vid prövningen.

Det är viktigt att kraven på underlag för att bedöma klimatpåverkan vägs av mot behovet och mot resultatet av den forskning på området som stötts av Torvforsk och som redovisas av rapporten från SLU, CBM och Torvforsk från 2015. Denna fråga bör rimligen också vägas av mot den rimlighetsavvägning som skall ske med stöd av bestämmelserna i 2 kap 7 § MB.

Man kan fråga sig om regeringen vill ha en ensidig tolkning av torvbruket i Sverige. Eller önskar man en mer mångfacetterad uppfattning genom att inbegripa andra instanser än naturvårdsverket. (Genomgående i hela rapporten är att naturvårdsverket erbjuder sina tjänster i att ytterligare åta sig

uppdrag i samband med utredningen. Vilket kommer missgynna mångfalden av värderingar när tillstånd ska ges).

Redan idag är torvverksamheten hårt belastad av diverse utredningar och undersökningar som måste göras. En mycket kostsam process för verksamhetsutövaren. Nu vill NV påföra ännu fler undersökningar utan att ange vilka det skulle kunna vara. Vi motsätter oss krav på ännu fler undersökningar om inte 2 kap 7 § MB beaktas för att få en rimlig nivå på kraven på underlag rörande klimat vid prövningen. För att bibehålla en god utmärkt miljö i närheten av torvbruk behövs inte alla prover som vi gör idag. Det finns även andra verksamheter som bedrivs i liknande miljöer som inte ansetts av samma höga villkorskrav som torvtäktsverksamheten. Varför?

Vi kan inte ta reda på torvmarkens dräneringspåverkas osv innan den påverkades. Vissa täkter påverkades redan på 30-talet och dessa har vi inte en chans att beskriva.

Sista punkten i listan "Uppgifter o mden tilltänka verksamheten". Möjlighet att utvinna all torv inom tälktområdet. Möjligheterna till detta begränsas i och med nya torvlagen och torvlagens avskaffande med rätt till förlängning att utvinna all torv.

Kapitel 4.1.3

"Det är bra om tilltänka täktens alla lager är av en sort så att alla kan utvinnas". Att alla lager kan utvinnas kommer inte kunna säkerställas i och med nya torvlagen.

Kapitel 4.1.3.

"Det får förmodas att en lämplig lokalisering ..." konstigt att branschföretag ska göra omfattande utredningar som utreder alla aspekter innan vi vet om beslut ska fattas utifrån klimat eller naturmiljö. Är det så att NV efterfrågar alla dessa undersökningar för att få fram material som de själva inte har råd att ta fram i andra intressen?

Växttorvsproducenterna kommer att inbegripas av utökade provtagningar inför nya täkter som ska ges tillstånd.

Kapital 4.2 Övriga prövningsfrågor

Husbehovstäckerna. Man vill inskränka på markägarens rätt att förfoga över sin mark samtidigt som man med nya torvlagen tar bort rätten att själv bestämma över sin mark.

Kapitel 4.3 Efterbehandling

En mycket stark reaktion berör markägarnas inflytande över sina marker och hur de ska efterbehandlas. Inte en enda gång i NVs text, tar man hänsyn till markägarnas intressen och rätten att förfoga över sin egen mark. Det är skrämmande, snudd på gammal hederlig kommunism österut! Allt som tas upp när det gäller efterbehandling ska gagna NVs syften, oavsett till vilket pris för markägare eljest kostnader för verksamhetsutövarna.

Det finns dock inte några problem med att redan i samband med ansökan redovisa förutsättningarna för efterbehandling. Denna fråga kan då vägas in i samband med prövningen. Samtidigt måste man vara öppen för att frågan om val av efterbehandling enligt lagstiftningen prövas i samband med att arbetet på torvtäkten är på väg att avslutas. Det är alltså inte upp till berört företag att självständigt avgöra vilken efterbehandling som skall ske.

Kapitel 4.3.3 , 3:e stycket, sista meningen.

Aktiv reintroduktion av arter har i många fall visat sig misslyckas. Även om man skapar miljöer där man tror att en art ska trivas och etablera sig, måste arterna "välja" att etablera sig och trivas där. Kostnader för den här typen av s k reintroduktion av arter är många gånger mycket kostsamma och

inte sällan misslyckas de. Ska då inte staten också ta ett ansvar genom att bidra till detta bevarande?

Kapitel 4.4 Ekologisk kompensation

Ekologisk kompensation är ett viktigt instrument rent generellt i miljöpolitiken och det är viktigt att denna möjlighet även kan övervägas i samband med torvtäkt. Det är samtidigt väsentligt att kompensation kan vägas in i nyttobedömningen av en torvtäkt om det gäller exempelvis restaurering av dikad torvmark till våtmark eller skogsmark av nytta för biologisk mångfald och klimat. Den modell med avgifter som föreslås har tidigare förts fram som en möjlighet av torvbranschen bl.a. i samband med remissen över Torvutredningen (SOU 2002:100).

Om nu NV önskar att "dikade torvmarker" restaureras för att minska gasavgången, vilka torvmarker ska då i framtiden täktas? Det är synnerligen tydligt att NV inte vill att någon torvmark överhuvudtaget rörs.

Kapitel 4.5 Energipolitiska styrmedel

Här skriver NV om att det får anses "obestriddigt" (starkt ord) att torv i klimatpolitiskt hänseende är att jämställa med fossila bränslen. Ja, vi och många fler, håller inte med om detta!!

Följande riktlinjer har lagts fast för torvbruket i 2009 års energipolitiska beslut (*prop. 2008/09:163 om energipolitiken* s.35). Hänvisningen till regeringens bedömning som finns i rapporten är ofullständig eftersom den endast redovisar själva uppgörelsen mellan partierna. Enligt propositionen skall följande riktlinjer och överväganden gälla för ett framtida energitorvbruk:

- Energitorv kan under vissa villkor användas som bränsle med ett samlat bidrag till växthuseffekten som kan vara väsentligt mindre än vad som motsvarar torvbränslets innehåll av kol.
- Under vissa betingelser kan användning av torv ha en positiv nettopåverkan på klimatet.
- För att möjliggöra en sådan användning är det viktigt att verka för att IPCCs och EUs regelverk anpassas.
- Stor hänsyn skall tas till biologisk mångfald.

Som motiv för dessa ställningstaganden anger regeringen bl.a. följande

- Torv är en inhemsk energikälla med betydelse för Sveriges försörjningstrygghet.
- Den svenska energipolitiken som baseras på bl.a. ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och ekonomisk konkurrenskraft rymmer ett inslag av torv, om än i begränsad omfattning
- Till följd av en tilltagande konkurrens om biobränsleråvaran kan energitorv också ha en kompletterande roll som dämpar prisökningen på trädbränslen som skogsflis.

Enligt riksdagens beslut (*2008/09:NU25 Riktlinjer för energipolitiken* s. 85-86) är torv ett inhemskt bränsle vars bidrag till den svenska energiförsörjningen bör ges vederbörlig uppmärksamhet. Det gäller inte minst mot bakgrund av att dikad torvmark svarar för ansenliga växthusgasutsläpp och att det därför är viktigt att se torvutvinning och torvbränsleanvändning ur ett globalt ett klimatperspektiv. Utskottet välkomnar därför en positiv utveckling för torvbranschen under förutsättning att verksamheten bedrivs på ett hållbart sätt. Enligt utskottet är en ändamålsenlig avvägning mellan klimatrelaterade intressen och bevarande av biologisk mångfald i dessa sammanhang synnerligen viktig.

Naturvårdsverket föreslår däremot (s.52) att energiskattebefrielsen för torv som bränsle ska tas bort och att torv inte bör ingå i elcertifikatssystemet. Naturvårdsverket anser att det får anses obestriddigt

att torv i klimatpolitiskt hänseende är att jämföras med fossila bränslen och bidrar till den globala uppvärmningen. Det är därmed inte rimligt att subventionera torvanvändning för energiändamål på det sätt som sker i dag.

Verkets argumentation är bristfällig i denna del. *Torvutredningen TU* fann i SOU 2002:100 att torv närmast kan karaktäriseras som ett långsamt förnyelsebart biomassabränsle i linje med den bedömning som den finska regeringen gjort. Den beskrivning av torvens egenskaper som verket gjort på s.6 anger att torv är en organisk jordart som tillväxer långsamt vilket i sig har likheter med *TU* karaktärisering. Regeringen ställde sig i *prop. 2003/04:42 Torv och elcertifikat* bakom *TU* konstaterande att det sker en kontinuerlig och långsam nybildning av torv (s.11). Regeringen bedömde därför att det av rent lagtekniska skäl bedöms vara acceptabelt att använda begreppet förnybar el" även för sådan el som produceras med användning av torv.

FNs klimatorgan IPCCs har vid sitt möte i Mauritius 2006, mot bakgrund av ett finskt förslag, slagit fast att torv inte längre skall tillhöra kategorin *Other fossil fuels* utan föras till en egen kategori benämnd *Peat*. Den finska motiveringen lyfter bl.a. fram bedömningen av torv som "a slowly renewable biomass fuel" vilket är en benämning som även Torvutredningen ställt sig bakom. IPCC kunde inte dela uppfattningen att den sk. defaultemissionsfaktorn borde ändras men samtidigt framhöll man att de olika utsläppen motiverar att torv förs till en särskild kategori *Peat* mellan fossila bränslen och trädbränslen.

Regeringen har som tidigare noterats i energipropositionen 2009 slagit fast att torv under vissa villkor kan användas som bränsle med ett samlat bidrag till växthuseffekten som kan vara väsentligt mindre än vad som motsvarar torvbränslets innehåll av kol. I vissa fall kan torv också enligt propositionen ha en positiv klimatpåverkan. Verket har inte beaktat denna fråga i sin analys.

Att torven som Naturvårdsverket framhåller jämföras med fossila bränslen torde därför vara ett felaktigt påstående både mot bakgrund av verkets egen beskrivning av torv på s.6 i sin rapport, IPCCs beslut i Mauritius och gällande beslut om elcertifikat 2004 och det energipolitiska beslutet år 2009. Att emissionsfaktorn för torv i EU ETS inte påverkas av torven ur ett livscykelperspektiv på samma sätt som trädbränsle som inte behöver betala för utsläppsrätter är inte ett argument för att anse att torv skall jämföras med fossila bränslen. Vidare kan konstateras att svensk torvmark i dag totalt sett binder in mer kol än vad torvbruket tar ut i form av energi- och odlingstorv. Torv anknyter väl till bedömningen av torv som ett långsamt förnyelsebart biomassabränsle i linje med Torvutredningens och den bedömning som bygger under IPCCs beslut. För att möjliggöra en sådan utveckling markerar också regeringen i energipropositionen att det är viktigt att verka för att IPCCs och EUs regelverk anpassas.

Den rapport som utarbetades av Energimyndigheten på uppdrag av regeringen som en följd av energipropositionen *Uppdrag om underlag avseende torvanvändning och växthusgasbalanser Dr 00-10-3823 ER 2010:43* s.43 fann att det som talar för ett försök att driva igenom förändringar enligt IPCCs riktlinjer och i EU ETS så att torven kan bedömas utifrån ett LCA-perspektiv, är att man skapar incitament till att utveckla bättre och klimatvänligare metoder för torvbrytning. Inte bara i Sverige utan även i andra länder varav vissa, såsom Finland använder torv i betydligt större utsträckning än vad vi gör.

När det gäller elcertifikat fann EU-kommissionen år 2003 följande motiv för att tillåta den svenska regeringen att föra torv till systemet med elcertifikat.

- Torv kan tillsammans med skogsbränsle ersätta kol i kombinerad värme och elproduktion
- Man kan minska behovet att primärproduktion vid sameldning

- Minska utsläpp och störningar vid sameldning av torv och trädbränsle.
(Public support N 294/2003 - Sweden)

Vi anser att det finns ett betydande värde att torv finns som ett komplement till trädbränslen på det sätt som regeringens energipolitiska beslut anger. Vi anser att sammanfattningsvis följande argument talar för att torv även i fortsättningen skall finnas kvar i elcertifikatssystemet. Trädbränslen och torv är lokala bränslen som kan produceras lokalt med små eller begränsade transportkostnader vilket

- minskar behovet fossila bränslen vid kraftvärmeproduktion.
- producerad från dikade torvmarker kan torv eliminera en betydande källa av klimatgaser främst CO₂. Genom efterbehandling kan värden samtidigt skapas för biologisk mångfald.
- minskar risken för avbrott och driftstörningar.
- kan öka elproduktionen med 5–10 % vid kraftvärmeproduktion.
- minskar behovet av kompletterande oljeanvändning vid särskilt kalla vinterdagar.
- underlättar användning av särskilt komplexa trädbränslesortiment.

Kapitel 4.6 Styrmedel för odlings- och strötorg

Torven spelar en viktig roll som jordprodukt i samband med hobby- och yrkesmässig odling. Samtidigt sker det en utdrying av torv med andra produkter som exempelvis kompost och träfiberprodukter som gör att man på ett optimalt sätt kan dra nytta av torvens unika egenskaper i trädgårdsodling. Denna utveckling liknar till stora delar den med utveckling av sameldning mellan torv och trädbränslen för att optimera användningen av torv.

Kapitel 4.6.1. 2:stycket

Meningen börjar med "Numera saluförs jordsäckar.....". Dessa andra material vet man inte riktigt hur det påverkar odling och ev utsläpp i ex recipienter ute. Kan det vara så att ex vissa ämnen från dessa ersättningsmaterial kan ansamlas i grödorna som människor och djur sedan får i sig? Dessutom kan inte dessa material leva upp till de egenskaper torven har i odlings-sammanhang och torven är mycket väl beprövad bas inom i princip all odling. Ett de facto som har varit känt sedan mycket, mycket lång tid tillbaka. I rapporten anser NV att det finns "potential" i dessa ersättningsmaterial utan att egentligen ha någon grund till sådan utsago. Man påstår också att odlad vitmossa "på sikt" kan ersätta odlingstorv??

Likaså här tar inte NV någon som helst hänsyn till markägarnas synpunkter om att man ev i en efterbehandling återigen ska "tvinga på" markägarna en ny mosse då många markägare anser att när man väl har blivit av med "mossan" önskar man en annan miljö där det kan finnas möjlighet till en produktiv avkastning. Skall staten styra över ALLT framgent, eller hur tänker man??

Kapitel 4.6.2, 2:a stycket

Här ger man sig på staten för att dessa brister i "styrningen av att minska användningen av odlings- och strötorg". Neova förmodar ändå att staten känner till det behov av odlingstorv som idag finns i Sverige och är en viktig exportvara ut i Europa då det finns en stark efterfrågan idag och den väntas öka kommande år, och att de bortser från NVs personliga åsikter i detta.

Kapitel 4.7 Kunskapsbehov

Kapitel 4.7.3, 3:e stycket på denna sida

Man verkar ha relativt god uppfattning om utvunnen mängd energi- resp odlingstorv. Man saknar dock uppgifter om mängden strötorg samt mängd torv som används inom andra produktområden – filter etc. Här kanske branschen framöver måste vara mer noggranna med hur vi i vår egen

redovisning använder nya benämningar vid försäljning så att vi kan ge en bättre bild av användningen av torven.

Kapitel 4.8 Författningsförslag

Mot bakgrund av det oklara rättsläget bör regeringen pröva frågan om grunderna för att beakta klimat i samband med prövning enligt 2 kap 6 § och 3 kap. MB närmare övervägas. Det kan antingen ske genom en komplettering i lagstiftningen eller en tolkning av nuvarande praxis på området. Branschen motsätter sig inte att klimat vägs in i prövningen vilket branschen redan har föreslagit i den rapport som togs fram av bl.a. SLU, CBM och TorvForsk år 2015. En viktig fråga är att i linje med vad verket föreslår bedöma en rimlig ambitionsnivå för att belysa dessa frågor mot bakgrund av kunskapsläget och en rimlighetsbedömning som skall ske med stöd av 2 kap 7 § MB.

Vi vill vidare slå fast att de riktlinjer som togs fram av verket på ett otillbörligt sätt har begränsat möjligheterna att pröva torvtäkt enligt 3 kap utan att väga nyttan mot ingreppet. Detta utgör riktlinjer som sätter viktiga delar av lagstiftningen ur spel. Vidare föreslås att den stoppbestämmelse som återfinns i 9 kap 6 g § MB eftersom den bygger på den tidigare regeringens bedömning att torv är en sällsynt resurs som begränsar möjligheterna till alternativ bedömning.

Kapitel 4.8.2, 2:a och 3:e stycket

Husbehovstäkterna skall, enl NVs önskemål, framöver även anmälas och denna skall också innehålla en MKB (Miljökonsekvensbeskrivning). Neova upprättar dessa idag, men varför en mindre husbehovstäkt skall inbegripas i detta är obegripligt. Det är en mycket kostsam utredning som skall göras och därtill kan myndigheter kräva att markägaren skall inkomma med ytterligare material. Man kan fråga sig om NV önskar att andra ska inkomma med en mängd uppgifter som dessa senare kan använda i andra syften. Det har sedan ett antal år bakåt i tiden pågått en process inom myndigheterna att utöka undersökningarna och provtagningarna för torvverksamheten – somliga befogade medan andra kan tyckas helt irrelevanta för verksamhetens art och påverkan på omgivningen. Det man nu gör genom NVs förslag till än mer omfattande utredningar och undersökningar vilka är så kostsamma att torvverksamheten vare sig tekniskt eller ekonomiskt ej går att bedriva. Naturvårdsverkets syn på torvbruket kan, skrämmande nog, tolkas som att man önskar att denna verksamhet helt skall upphöra av orsaker som i många delar helt saknar grund och där man kan se att det råder en kunskapsbrist inom NV som kan få förödande konsekvenser för en bransch som, NVs åsikter till trots, ändå genererar både arbetstillfällen, bidrar till att hålla landsbygden levande, genererar inkomster till markägare i ofta avfolkningsbygder, förbättrar stallmiljö för både människor och djur, ett starkt efterfrågat odlingssubstrat både nationellt och internationellt, efterfrågat material till filter inom olika områden både nationellt och internationellt, en råvara som allt tyder på kommer efterfrågas inom en mängd nya områden och bli en viktig exportprodukt framöver. Vi får förmoda att Regeringen tar till sig av detta och betänker de negativa konsekvenser NVs sammanfattning kommer att få för Sverige framåt och väljer att starkt ifrågasätta trovärdigheten i NVs samlade syn på torvbruk och dess användning. Att man dessutom inte tar hänsyn till markägarnas rätt till inflytande över sin egen mark får många säkert att tänka på det forna Rysslands syn på just markägande.

Kapitel 5 konsekvenser

Se avsnittet Sammanfattning – Konsekvenser i denna skrift för en genomgång av några av de konsekvenser som förslagen kan få.

NV uttrycker i sin rapport en risk för en ”fortsatt” överanvändning av torv på grund av de gynnsamma förutsättningar för torvanvändning som finns inom energi- och klimatpolitiken. Vad menar de med ”fortsatt” överanvändning?

Det är oförklarligt varför naturvårdsverket på ett systematiskt sätt vill minska torvanvändningen även om riksdagen och EU slår fast att torv har en viktig roll att spela som ett komplement till träddränslen. Vidare är det ställt utom alla tvivel att torv har en viktig roll att spela i trädgårds- och växthusbranschen. Denna fråga utgör en utgångspunkt för verkets bedömning men man saknar en rimlig analys. Det innebär sammanfattningsvis att naturvårdsverkets slutsatser strider mot riksdagens och EUs bedömningar särskilt vad gäller energitorv.

Här skriver NV i sista raden i 3:e stycket att "Det är fullt möjligt att efterfrågan på torv både kan öka eller minska på 20-30 års sikt"! Om Regeringen nu går på NVs linje, så kommer troligen det svenska torvbruket att försvinna och det kommer också troligen att gå relativt snabbt. Den enorma kunskap som idag finns inom verksamhetsbranschen kommer att helt gå förlorat och det tar tid innan man kan påbörja att skörda torv i och med den otroligt långa handläggningstiden i ansökningsprocessen vilken, om Regeringen godtar NVs synpunkter om utökade utredningar/undersökningar, kommer att ta än längre tid. Därefter skall tälten beredas och sätta sig innan man kan påbörja någon som helst produktion. Idag kan en ansökningsprocess ta mellan 4-8 år (uppemåt 10 år har också förekommit), därefter tillkommer beredningsarbeten som kan ta upp till 4 år innan man kan påbörja själva produktionen. Då är vi snart inom den tiden då NV "rycker på axlarna" om behov föreligger.

Det är ställt utan alla tvivel om att torv har betydande fördelar vid samledning rent kemiskt och eftersom det tillför viktig energi till energisystemet. Det förefaller vara ett mer naturligt tillskott i energisystemet än kol, svavel, bildäck och rötslam som verket redovisar.

Ett genomförande av verkets förslag torde innebära att viktig sysselsättning försvinner i områden som i dag är sårbara vad gäller arbetsmarknad. Det gäller exempelvis Sveg vars sysselsättning i stor utsträckning har byggt på förädling av torv- och träddränsle vilket medverkar till vidmakthållande av flygplats och bibehållande av inlandsbanan. Vidare har den industriella verksamhet som genererats gett förutsättningar för att erhålla annan industrietablering i området. Nu sker för övrigt en utbyggnad av kraftvärmeverk i Sveg som kan få stor betydelse för att öka energiförsörjningen och medverka till att skapa ytterligare biobränsleeffekt vilket underlättar fortsatt utveckling av energislag som vindkraft. Detta är en fråga som särskilt lyfts fram i den energipolitiska överenskommelsen i juni 2016. Jämför man etableringen med Göteborg kan en etablering av bioenergiindustri som i Sveg jämföras med Volvo.

Kapitel 5.7 1:a stycket

Naturvårdsverket bedömer att konsekvenserna för olika aktörer som en följd av lagda förslag blir begränsade. Detta uttalande får verkligen hela branschen att fundera över att ett statligt verk som har så stort inflytande över hur framförallt Länsstyrelserna fattar sina beslut inom olika näringar, kan påstå att det inte kommer att få några större konsekvenser!

En sådan formulering speglar i hög grad att man alls inte är väl förtrogen med hur verksamheten i sin helhet fungerar eller det behov som föreligger redan idag och som förväntas öka framåt.

Neova önskar att Regeringen bortser från det personliga tyckandet i NVs rapport och ser till möjligheterna för Sverige att vara delaktiga i en produktutveckling som kan komma att ha betydelse för svensk export till och med globalt.